[2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 919

ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ

(2017 ਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 671-673)

In

(2017 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 608 ਅਤੇ 609-610)

09 ਜੁਲਾਈ, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਮੀਖਿਆ - ਨਿਰਭਯਾ ਕੇਸ - ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਔਰਤ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ - ਚਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ - ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ - ਹੋਲਡ: ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 – ਆਰਡਰ XLVII, ਨਿਯਮ 1 – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟੀਕਲ 137.

ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ: 1. ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਧਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 20, 21] [927-C-D, F]

2. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ

ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [933-E-G]

3. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਐਕਸ.ਪੀ.-1 ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਰਾ 98-107 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬੱਸ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 29] [933-G-H]

4. ਪੀੜਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨਾਂ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨੇ ਐਲਾਨ ਸੱਚੇ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 35] [935- E-F]

5. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਦੀ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਯੂਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -84 ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -85 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਚ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ / ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -7 ਅਤੇ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -9 ਦੀ ਮਾਂ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -5 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 39] [936-G-H; 937-A-C]

6. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਐਕਸ.ਪੀ./1). ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-46 ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ), ਸੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ., ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ "ਕਿਊ.1" ਅਤੇ "ਕਿਊ.4" ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖੱਬੇ ਹਥਲੀ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -46 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -46 / ਡੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 40] [937-C-E]

XXXXXX

ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ 921

7. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 (ਐਕਸਟ.ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -10/1) ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿਪਿੰਗ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 16.12.2012 ਨੂੰ ਰਾਤ 08:16 ਵਜੇ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 41] [937-F]

8. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਓਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 42] [937-G-H]

9. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 10.09.2013 ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। [ਪੈਰਾ 43] [938-A-B]

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਗਭਗ 38 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 44] [938-B-D]

ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਇਆਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320: [2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 25;** ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਵਿੱਕੀ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (**2017) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 518 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ.**

ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ **(1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 684;** ਸੋਵ ਚੰਦਰ ਕਾਂਟੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖ ਹਬੀਬ **(1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 674** ਪੀ.ਐਨ. ਈਸ਼ਵਰ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ **(1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 680: [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 889 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.**

XXXXXX

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ

(1980) 2 SCC 684	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 13
(1975) 1 SCC 674	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[1980] 2 SCR889	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 21
[2013] 11 SCR 25	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 22
(2017) 8 SCC 518	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 23

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 608 ਅਤੇ 609-610 ਵਿੱਚ 2017 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 671 - 673.

2013 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1399 ਅਤੇ 1414 ਅਤੇ 2013 ਦੇ ਮੌਤ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 13.03.2014 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਗੀਤਾ ਚੌਹਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਰਾਣੀ, ਪਵਨ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਸੁਰੇਖਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਐਮ. ਸ਼ਰਮਾ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਭਦੌਰੀਆ ਐਮ. ਐਮ. ਕਸ਼ਯਪ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਸੁਪ੍ਰਿਆ ਜੁਨੇਜਾ, ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹਰਪਲਾਨੀ, ਕੁਮਾਰ ਵੈਭਵ, ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਕਰਨ ਖੇਤਾਨ, ਸਮੀਰ ਚੌਧਰੀ,

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੋ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 05.05.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

2. ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ 'ਤੇ 23 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਔਰਤ ਨਿਰਭਯਾ (ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾਮ) ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਚਾਰਾਂ

ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 2013 ਦਾ ਡੈਥ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 6 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 13.03.2014 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ, 2017 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 609 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, 2017 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 608 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

XXXXXX

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 05.05.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 05.05.2017 ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 05.05.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

4. ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ

ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ। ਇਹ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1966 ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿੱਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਈ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਆਸਟਰੇਲੀਆਈ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿਰੀਅਟਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਮਾਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਾਧਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ।

6. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1. ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1/ਏ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਬੱਸ ਦਾ ਵਰਣਨ, ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ. ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -51/ਏ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1/ਏ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਐਕਸ.ਪੀ.-1 ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਰੂਟ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਬੱਸ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਿਆਗਰਾਜ ਸਟੇਡੀਅਮ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

7. ਇਹ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਬਿਆਨ ਮਨਘੜਤ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਬੱਸ ਦੇ ਵਰਣਨ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ 16.12.2012 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -49, ਡਾ ਰਸ਼ਮੀ ਆਹੂਜਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਵਿੱਚ 4 ਤੋਂ 5 ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ।

8. ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ. ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-49/ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 21.12.2012 ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਮੋਰਫਿਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -30 ਦੁਆਰਾ 25.12.2012 ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੀਜਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਝੂਠੇ ਮੈਡੀਕਲ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨੂੰ ਯੋਨੀ ਰਾਹੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅੰਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਵਿੱਚ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਸੱਟਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

9. ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਖੂਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਦੀ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਯੂਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 16.12.2012 ਨੂੰ ਰਾਤ 8.15 ਵਜੇ ਤੋਂ 11/12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਮ ਬਾਬੂ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -10 ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਓਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 01.03.1995 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਸਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 01.03.1994 ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਸਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਡੀ. ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ 17 ਸਾਲ 8 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 15 ਦਿਨ ਸੀ।

12. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਅਸਲ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 08.10.1996 ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਵੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਕੈਤਾਂ ਨੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੈ।

13. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 05.05.2017 ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਨ **ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 684** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਇਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਸੋਧ ਐਕਟ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

14. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜਾਂਚ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 65 ਤੋਂ 97 ਅਤੇ 425 ਤੋਂ 434 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ, ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬੱਸ, ਪੀ -1 ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿੱਥੇ ਬੱਸ ਨੂੰ ਹੋਟਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਲੰਘਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ, ਜ਼ਖਮ ਦੇ ਦਾਗ ਅਤੇ ਬੱਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੱਸ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਪੈਰਾ 104 ਅਤੇ 105 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

16. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 05.05.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 148 ਤੋਂ 192 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਸ਼ਮੀ ਆਹੂਜਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਦਮੇ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

17. ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ. ਜਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 233-234 ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 05.05.2017 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1, ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 10.01.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਨੈ ਅਤੇ ਪਵਨ ਦੀ ਉਮਰ ਤਸਦੀਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਉਮਰ ਤਸਦੀਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਉਮਰ 18

ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਪਵਨ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਨੇ 10.01.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਪਵਨ ਦੀ ਉਮਰ ਤਸਦੀਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ
[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 927

18. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

19. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈਏ, ਧਾਰਾ 137 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਦਾ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਮੈਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,

ਸਿਵਾਏ ਆਦੇਸ਼ XLVII, ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਾਏ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

20. ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਧਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਸੋ **ਚੰਦਰ ਕਾਂਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖ ਹਬੀਬ, (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ..ਸੀ 674 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ** ਜਸਟਿਸ ਵੀ.ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

"10. ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਸਫਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਲਾਹਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ, ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਦਰਾਮਦ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ।

21. ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। **ਪੀ.ਐਨ. ਈਸ਼ਵਰ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, (1980) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 680** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੈਰਾ 34 ਅਤੇ 35 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ:

"34. ਨਿਯਮ, ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ "ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ" ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਘੱਟ ਦੁਖਦਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਸਨ. ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਮ੍ਰਿਤਕ" ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਵੱਸ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ। ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 137 ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਵਹਾਅ ਨੂੰ ਨਹਿਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਟ੍ਰੀਮ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ. ਇੱਥੇ "ਰਿਕਾਰਡ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਆਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ

ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

35. ਉਦੇਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ; ਭਾਸ਼ਾ ਲਚਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 137 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਓਨੀ ਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮ (ਆਰਡਰ 40 ਨਿਯਮ 2) ਵਿੱਚ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਉਤਪਾਦਕ ਨਕਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਜੇ "ਰਿਕਾਰਡ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਨਵੀਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਰਡਰ 47 ਨਿਯਮ 1, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ. ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

22. ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਲੇਸ਼ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਇਆਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320 **ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ,** ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 17, 18, 20.1 ਅਤੇ 20.2 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

XXXXXXX

"17. ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ। ਕੇਰਲ ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਹਾਈਟੈਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਥਰਮਿਕ ਐਂਡ ਹਾਈਡ੍ਰੋਪਾਵਰ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 656, ਪੈਰਾ 10)

“10. ... ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

18. ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੈਨ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਨ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਪਬਲਿਕ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 504-505, ਪੈਰਾ 11-12)

"11. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਅਸਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਵੇ. ਇਹ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

XXXXXX

ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ,

ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ।

12. ਜਦੋਂ ਇੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ. ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

20.1. ਸਮੀਖਿਆ ਕਦੋਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ:

(i) ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(ii) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ।

(iii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ।

"ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਛੱਜੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਨੇਕੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਰਾਨ ਮਾਰ ਬਾਸੇਲੀਓਸ ਕੈਥੋਲਿਕ ਬਨਾਮ ਮੋਸਟ ਰੇਵ ਮਾਰ ਪੌਲੋਸ ਅਥਾਨਾਸਿਅਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸੰਦੂਰਾ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਐਂਡ ਆਇਰਨ ਓਰਸ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

20.2. ਜਦੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ:

(i) ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ii) ਬੇਲੋੜੇ ਆਯਾਤ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ।

(iii) ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(iv) ਸਮੀਖਿਆ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਦਾਰਥਕ ਗਲਤੀ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

(v) ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਲਈ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

(vi) ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(vii) ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਖੋਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(viii) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(9) ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

23. ਇਸੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਜਸਟਿਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ) ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਰਮ **ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਵਿੱਕੀ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2017) 8 ਐਸ.ਸੀ..ਸੀ 518 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।** ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"23. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਰੇਗੀ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੋਵੇ। ਆਰਟੀਕਲ 137 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 40 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

24. ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। **ਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ)** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 21 ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਪੈਰਾ 132 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"132. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਮਾਨਸਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਲਈ

ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ, ਖਾਤਮੇਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਤਰਕ, ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ, ਤਰਕ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਖਾਤਮੇਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਸ਼ਾਸਤਰਾਂ, ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਮਕਾਲੀ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੱਭਿਅਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ, ਜੇ! ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਤਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਸਨ, ਜੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 35ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 235 (2) ਅਤੇ 354 (3) ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ 1972-1973 ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ 1898 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ., 1973 ਨੇ ਲੈ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਵਿਚ ਕਤਲ ਲਈ ਵਿਕਲਪਕ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਾਂਗੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 302 ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ
[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 933

25. ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਾਲ 1966 ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੰਡਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

27. ਹੁਣ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਆਮ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ

ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

28. ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ, ਜੋ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 65-97 ਅਤੇ 425 ਤੋਂ 434 ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

29. ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਬੱਸ ਐਕਸ.ਪੀ.-1 ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 98-107 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬੱਸ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

30. ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਐਲ.1 ਪੀ.ਸੀ. 0149 (ਐਕਸ.ਟੀ.ਪੀ./1) ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ (ਐਮ) ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਹੀ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਰਸ (98) ਤੋਂ (113) ਅਤੇ ਪਾਰਸ (435) ਤੋਂ (439) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ (101) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੈੱਲ ਦੇ ਐਚ.ਓ.ਡੀ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -76 ਗੌਤਮ ਰਾਏ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਨ ਡਰਾਈਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ..ਵੀ ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੋ ਸੀਲਬੰਦ ਪਾਰਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਰਸ (98) ਤੋਂ (113) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -67 ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਝਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਐਲ. 1 ਪੀ.ਸੀ. 0149 (ਐਕਸਟ ਪੀ / 1) ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

31. ਪਾਰਸ (108) ਤੋਂ (113) ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਐਲ. 1 ਪੀ.ਸੀ. 0149 (ਐਕਸਟ ਪੀ /1) ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -81, ਬੱਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਿਨੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਬਿਰਲਾ ਵਿਦਿਆ ਨਿਕੇਤਨ ਸਕੂਲ, ਪੁਸ਼ਪ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ (ਐਡਮਨ) ਰਾਜੀਵ ਜਖਮੋਲਾ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਐਲ. 1 ਪੀ.ਸੀ. 0149 (ਐਕਸਟ ਪੀ / 1) ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਐਕਸਟ ਪੀ / 1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਐਕਸਟ ਪੀ / 1) ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਬੱਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ।

32. ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਐਲ. 1 ਪੀ.ਸੀ. 0149 (ਐਕਸਟ ਪੀ /1) ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਬੱਸ ਨੰਬਰ ਡੀ.ਐਲ. 1 ਪੀ.ਸੀ. 0149 (ਐਕਸਟ ਪੀ / 1) ਤੋਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਜੋ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਾਰਸ (431) ਅਤੇ (438) ਵਿਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਸ ਦੀ ਤੀਜੀ ਖੱਬੀ ਕਤਾਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਵਾਲ' ਅਤੇ ਬੱਸ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਸੀਟ ਕਵਰ ਅਤੇ ਬੱਸ ਦੇ ਫਰਸ਼ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਦੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿਚ ਬੱਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ
[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 935

33. ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:- (i) ਪਹਿਲੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ (ਐਕਸਟ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-49/ਏ) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; (ii) ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਐਲਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ (iii) 'ਵਿਪਿਨ' ਦਾ ਨਾਮ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ (ਤੀਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ) ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

34. ਪੀੜਤ ਨੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ: (i) ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -49 ਡਾ ਰਸ਼ਮੀ ਆਹੂਜਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ; (ii) 21.12.2012 ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-27 ਦੀ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਊਸ਼ਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-27/ਏ); ਅਤੇ (iii) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -30 ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 25.12.2012 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1:00 ਵਜੇ ਬਹੁ-ਚੋਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-30/ਡੀ) ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ (ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -49 / ਏ) ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ, ਗਾਲਾਂ ਅਤੇ ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਕੱਟਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੈਕਸ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-27 ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੂਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-27/ਏ) ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਪਾਉਣ, ਬੱਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਕੈਤੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਦੀ ਬੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 25.12.2012 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1:00 ਵਜੇ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -30 ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਚੋਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਤੀਜਾ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ 'ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮੁਕੇਸ਼, ਵਿਨੈ, ਅਕਸ਼ੈ, ਵਿਪਿਨ, ਰਾਜੂ' ਲਿਖ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

35. ਤਿੰਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਬਾਰੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਸ (148) ਤੋਂ (192) ਅਤੇ ਪਾਰਸ (395) ਤੋਂ (417) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨਾਂ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨੇ ਐਲਾਨ ਸੱਚੇ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹਨ। ਤੀਜੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ (408) ਤੋਂ (412) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਕੇਤਾਂ, ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -30 ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਕੇਤਾਂ, ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁ-ਚੋਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੀਜਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਮੁਕੇਸ਼, ਵਿਨੈ, ਅਕਸ਼ੈ, ਵਿਪਿਨ, ਰਾਜੂ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੀਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਪਿਨ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਰਸ (150) ਅਤੇ (188) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

XXXXXX

36. ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ., ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-49/ਏ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਐਲ.ਸੀ, ਐਕਸ.ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -49/ਏ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਾ ਲੱਭਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ 21.12.2012 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੋਰਫਿਨ ਟੀ.ਕੇ. ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਟੀ.ਕੇ. ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੋਰਫਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ. ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 21.12.2012 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਦਲੀਲਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

37. ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

38. ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਦੀ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਯੂਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 16.12.2012 ਨੂੰ ਰਾਤ 08:15 ਵਜੇ ਤੋਂ 11.00/12.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ

ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿਪਿੰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

39. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਦੀ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਯੂਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਪਾਰਸ (258) ਤੋਂ (269) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ (267) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-83 ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਸਿੰਘ, ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਬਾਗਬਾਨੀ), ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 16.12.2012 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਾਰਕ, ਹੌਜ ਖਾਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

XXXXXX

ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ
[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 937

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੇਂਟ ਥਾਮਸ ਚਰਚ ਦੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-84 ਫਾਦਰ ਜਾਰਜ ਮਨੀਮਾਲਾ ਅਤੇ ਐਬੇਨੇਜ਼ਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚਰਚ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ-85 ਭਰਾ ਆਰ.ਪੀ. ਸੈਮੂਅਲ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਚ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਯਾਨੀ 16.12.2012 ਨੂੰ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਾਰਕ, ਹੌਜ ਖਾਸ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਸ (258) ਤੋਂ (269) ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਮਾਂ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ-5 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਬਾ ਦੇਵੀ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -7 ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਭੱਟ ਅਤੇ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -9 ਮਨੂ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਹੁਣ ਇਸੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

40. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਐਕਸਟ.ਪੀ./1)। ਸੀ.ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟਸ) ਏ.ਡੀ.ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ 'ਕਿਊ.1' ਅਤੇ 'ਕਿਊ.4' ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਖੱਬੇ ਹਥਲੀ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -46 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ -46 / ਡੀ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਲੀਬੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

41. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ (ਐਕਸਟ.ਡੀ.ਡਬਲਯੂ -10/1) ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿਪਿੰਗ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ (263) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਵਨ ਗੁਪਤਾ 16.12.2012 ਨੂੰ ਰਾਤ 08:16 ਵਜੇ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ।

42. ਹੁਣ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਨੈ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 10.01.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਓਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

43. ਹੁਣ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਬਾਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ 10.09.2013 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

44. ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਵ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਗਭਗ 38 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ

ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi